

PIERWSZY PREZES
SĄDU NAJWYŻSZEGO
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
BSA II-021-445/13

Warszawa, dnia 19 grudnia 2013 r.

Pan
Piotr ZIENTARSKI
Przewodniczący
Komisji Ustawodawczej
w Senacie Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Przewodniczący!

W odpowiedzi na pismo z dnia 3 grudnia 2013 r., BPS/KU-034/509/3/13 uprzejmie przesyłam uwagi Sądu Najwyższego do **projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz ustawy – Kodeks karny wykonawczy (druk senacki nr 509)**.

Z wyrazami szacunku

Stanisław Dąbrowski
Stanisław DĄBROWSKI

Warszawa, dnia 18 grudnia 2013 r.

SĄD NAJWYŻSZY
BIURO STUDIÓW i ANALIZ
Pl. Krasieńskich 2/4/6, 00-951 Warszawa
BSA II – 021 - 445/13

UWAGI

**do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz ustawy – Kodeks
karny wykonawczy (druk senacki nr 509)
(w związku z pismem BPS/KU-034/509/3/13)**

Przedstawiony do zaopiniowania projekt ustawy ma za zadanie dostosowanie ustawy Kodeks karny¹ do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 17 lipca 2013 r. (SK 9/10)² w zakresie, w jakim stwierdził on niezgodność art. 75 § 1 tej ustawy z Konstytucją. Zgodnie z orzeczeniem Trybunału, powyższy przepis jest niezgodny z art. 46 Konstytucji ponieważ nie przewiduje możliwości odstąpienia przez sąd od zarządzenia wykonania kary w sytuacji, gdy wobec skazanego ponownie orzeczono karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, jeśli przemawiają za tym szczególne względy.

Projektowany przepis spełnia standard konstytucyjności, wynikający z wyżej wymienionego wyroku Trybunału Konstytucyjnego. Konsekwencje proponowanej zmiany budzą jednak wątpliwość z punktu widzenia racjonalności systemu prawa. Zgodnie z zasadą skargowości, sentencja wyroku Trybunału dotyczy wyłącznie przesłanek odwołania instytucji probacyjnej, jaką jest warunkowe zawieszenie wykonania kary. Jak zauważa w uzasadnieniu projektodawca, te same względy konstytucyjne przemawiałyby za modyfikacją obligatoryjnych przesłanek podjęcia

¹Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny, Dz. U. Nr 88, poz. 553 ze zm.

² OTK ZU Nr 6A, poz. 79.

postępowania warunkowo umorzonego (art. 68 § 1 K.k.), jak również odwołania warunkowego przedterminowego zwolnienia (art. 160 § 1 pkt 1 Kodeksu karnego wykonawczego³). Co więcej, proponowana w projekcie senackim zmiana budzi też wątpliwości odnośnie do aksjologicznej spójności w obrębie przepisów dotyczących obligatoryjnego zarządzenia wykonania kary warunkowo zawieszanej. Niezmieniony pozostaje bowiem art. 75 K.k. § 1a, normujący zarządzenie wykonania kary wobec skazanego za przestępstwo popełnione z użyciem przemocy lub groźby bezprawnej wobec osoby najbliższej lub innej osoby małoletniej zamieszkujących wspólnie ze sprawcą. Określone tam przesłanki zarządzenia wykonania kary utrudniają indywidualizację rozstrzygnięcia sądu w tym przedmiocie w równym stopniu, co przesłanki określone w art. 75 § 1. W świetle art. 75 § 1a sąd zarządza bowiem wykonanie kary, kiedy skazany w okresie próby rażąco narusza porządek prawny, ponownie używając przemocy lub groźby bezprawnej wobec osoby najbliższej lub innej osoby zamieszkującej wspólnie ze sprawcą.

Zamiarem Sądu Najwyższego nie jest próba oceny zgodności z Konstytucją wymienionych wyżej przepisów, co do których nie wypowiedział się Trybunał Konstytucyjny. Należy jednak zwrócić uwagę, iż z ustawowego zadania Sądu Najwyższego, jakim jest opiniowanie projektów ustaw i innych aktów normatywnych, na podstawie których orzekają i funkcjonują sądy, wynika konieczność zwrócenia uwagi na trudności w stosowaniu prawa spowodowane wewnętrzną niespójnością systemu prawa. Stan taki niewątpliwie powstanie z chwilą wejścia w życie projektowanych zmian. Polegał on będzie na tym, iż możliwość indywidualizacji rozstrzygnięcia sądu w zakresie odwołania środka probacyjnego będzie zależała od jego rodzaju. Co więcej, jak stwierdzono wyżej, możliwość takiej indywidualizacji będzie różna w obrębie samej instytucji warunkowego zawieszenia wykonania kary.

W świetle konieczności przyjęcia powyższych zmian dostosowawczych artykułu 75 § 1 K.k., nie budzi wątpliwości zmiana art. 178 § 2 K.k.w.

Projektodawca zamierza wprowadzić pełną kontradycyjność posiedzenia w przedmiocie wykonania kary, co pozostaje w bezpośrednim związku z indywidualizacją rozstrzygnięcia sądu. Przy okazji należy zwrócić uwagę na niekonsekwencję ustawodawcy, który *de lege lata* nie przewiduje wyjątku od prawa skazanego do udziału w posiedzeniu w sytuacji, kiedy obligatoryjną podstawą

³ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny wykonawczy, Dz. U. Nr 90, poz. 557 ze zm.

zarządzenia wykonania kary jest art. 75 § 1a K.k. Rozstrzygnięcie tego problemu *de lege ferenda* wykracza jednak poza zakres niniejszych uwag.